

Židé v českých zemích od počátku osídlení po rudolfinský „zlatý věk“

http://www.rozhlas.cz/mozaika/vytvarne/_zprava/zide-v-ceskych-zemich-od-pocatku-osidleni-po-rudolfinsky-zlaty-vek--1507686

1. 7. 2015

Maiselova synagoga na Starém Městě (stav po rekonstrukci) Foto: Židovské muzeum v Praze

Po více než roční odmlce otevřelo pražské Židovské muzeum v nově rekonstruované a restaurované Maiselově synagoze na Starém Městě novou stálou expozici nazvanou: Židé v českých zemích, 10. - 18. století.

V minulém roce navštívilo muzeum téměř 580 000 návštěvníků a letos oslaví už 109 let od svého vzniku. Nová expozice sice obsahově navazuje na tu předchozí z 90. let minulého století, ale zahrnuje už také nejnovější výsledky bádání. Navíc činí téma přitažlivějším novým uspořádáním, výběrem exponátů a zařazením audiovizuálních a interaktivních prvků. Synagoga, jejíž příběh se začal psát na sklonku 16. století, bude zároveň sloužit jako auditorium pro večerní programy komornějšího rázu, ať už půjde o hudební produkce, četbu či divadlo jednoho herce a její ambicí je přitáhnout především českého diváka.

„Zadání znělo,“ vysvětluje Iveta Cermanová z ŽMP, „vytvořit expozici na staronové téma předmoderních dějin Židů v českých zemích, neboť stará expozice byla již po dvaceti letech trvání za hranou životnosti.“ Moderní expozice má využívat moderní způsoby prezentace, o což se snaží skrze osm tematických okruhů, v nichž byl mírně upozaděn chronologický aspekt.

Maiselova synagoga na Starém Městě (podoba před rekonstrukcí) Foto: Židovské muzeum v Praze

Podle tradice i návštěvník prochází expozicí zprava do leva

Nejprve se zde ukazují počátky židovského osídlení v českých zemích, další tři témata pojednávají postavení Židů ve středověké a raně novověké společnosti, kontexty židovské obce a tradiční židovské vzdělanosti; centrální a nejčestnější prostor synagogy kolem svatostánku je věnován době tzv. zlatého věku pražských Židů za vlády Rudolfa II., kde je i zvláštní část věnována staviteli a mecenáši synagogy, Mordechaji Maiselovi.

Prostor je věnovaný i pozdější tradici, golemovské legendě a osobnosti rabiho Leva. „Expozice pokračuje tématem obživy Židů a společenského života a závěrečné téma je věnováno diskriminaci Židů a duchovnímu útlaku.“ Pochmurný závěr prohlídky vyvažuje poslední téma nazývané Epilog. „Toto téma na příkladu židovského osvícenství a sblížení s křesťany na konci 18. století v osvícenské Praze předznamenává proměnu židovského života.“

Expozice se ve vyvážené míře opírá o trojrozměrné a dvojrozměrné exponáty, které ve většině pocházejí ze sbírek Židovského muzea v Praze. Doplnují je exponáty ze sbírek dalších českých a zahraničních institucí. Vystavené předměty jsou prezentovány v nových klimatizovaných vitrínách s využitím moderních způsobů osvětlení. Autory scénáře pro novou expozici jsou PhDr. Iveta Cermanová, Ph.D. a PhDr. Alexandr Putík, architektem Ing. Arch. Hynek Fetterle.

Autor: Karel Ujezdský, Milena M. Marešová